

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้บริโภคในเขตจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อน้ำมันไบโอดีเซล มีรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีการศึกษาได้แก่ ขอบเขตประชากร ขอบเขตการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง วิธีการศึกษา แหล่งที่มาของข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา สถิติที่ใช้ในการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการศึกษา ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย และการรายงานผลการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาด้านทัศนคติของผู้ใช้น้ำมันไบโอดีเซลในเขตจังหวัดเชียงใหม่ โดยจะศึกษาในเรื่องข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องน้ำมันไบโอดีเซล ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคน้ำมันไบโอดีเซล การวัดความพอใจภายหลังการใช้น้ำมันไบโอดีเซล ปัญหาที่พบจากการใช้น้ำมันไบโอดีเซลและพฤติกรรมในการใช้น้ำมันไบโอดีเซล

ขอบเขตประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้ที่เคยใช้น้ำมันไบโอดีเซลจากสถานีบริการน้ำมันไบโอดีเซลในเขตจังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น

กลุ่มตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาจะใช้การเก็บแบบสอบถามจากผู้ใช้น้ำมันไบโอดีเซลในเขตจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 5 แห่ง โดยกำหนดขนาดตัวอย่างเป็น 200 ราย โดยแบ่งจำนวนแบบสอบถามสอบถามผู้บริโภคน้ำมันไบโอดีเซลสถานีละ 40 ชุด รวมเป็น 200 ชุด ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามจากผู้บริโภคน้ำมันไบโอดีเซลในเขตจังหวัดเชียงใหม่

สถานีบริการน้ำมันไบโอดีเซล	จำนวนตัวอย่าง
สถานีบริการน้ำมันไบโอดีเซลอาเขต	40
สถานีบริการน้ำมันไบโอดีเซลหน้าบริติชเคาน์ซิล	40
สถานีบริการน้ำมันไบโอดีเซลอำเภอสันทราย	40
สถานีบริการน้ำมันไบโอดีเซลอำเภอจอมทอง	40
สถานีบริการน้ำมันไบโอดีเซลกิ่งอำเภอคอดอยหล่อ	40
รวม	200

การสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Purposive Sampling โดยเจาะจงเฉพาะผู้ใช้น้ำมันไบโอดีเซลเท่านั้น และการสอบถามแบบบังเอิญ Accidental Method

แหล่งที่มาของข้อมูล

ในการศึกษานี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ โดยมีรายละเอียดของข้อมูลและแหล่งการเก็บข้อมูลดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้ใช้บริการจากสถานีบริการน้ำมันไบโอดีเซล ในเขตจังหวัดเชียงใหม่
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจากหนังสือ นิตยสาร บทความ และเอกสารอ้างอิงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งให้ประกอบการสัมภาษณ์ทัศนคติของผู้บริโภคในเขตจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อน้ำมันไบโอดีเซลจำนวน 200 ชุด โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทางด้านประชากรศาสตร์ (Demographic Data) ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และที่อยู่อาศัยผู้ตอบแบบสอบถามอาศัย

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องน้ำมันไบโอดีเซล โดยคำถามมีลักษณะเป็นคำถามประเภทปลายปิด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคน้ำมันไบโอดีเซล ประกอบด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด และปัจจัยด้านอื่นๆ การตั้งคำถามในส่วนนี้เป็นคำถามลักษณะประเภท Likert Scale

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดความพอใจภายหลังการซื้อ ประกอบด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวกับ 5 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด และปัจจัยด้านอื่นๆ ส่วนการตั้งคำถามเป็นคำถามประเภท Likert Scale

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวิจัยพฤติกรรมในการใช้น้ำมันไบโอดีเซล โดยจะศึกษาในเรื่องความถี่ในการบริโภค ระยะเวลาในการบริโภค จำนวนเงินที่ใช้ในการบริโภคแต่ละครั้ง พาหนะที่ใช้เติม สถานีบริการที่ใช้ประจำ สาเหตุที่ใช้บริการที่สถานีนั้น การเปรียบเทียบคุณภาพระหว่างน้ำมันดีเซลธรรมดาและน้ำมันไบโอดีเซลในทัศนคติของผู้บริโภค โดยลักษณะคำถามจะเป็นแบบ Check List

ส่วนที่ 6 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวิจัยปัญหาที่พบจากการใช้น้ำมันไบโอดีเซล ประกอบด้วยปัญหาที่เกี่ยวกับ 5 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด และปัจจัยด้านอื่นๆ ส่วนการตั้งคำถามเป็นคำถามประเภท Likert Scale

สถิติที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่รวบรวมได้จะทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่จะช่วยให้ทราบถึงคุณลักษณะของกลุ่มต่างๆ ที่ต้องการศึกษาในตัวแปรต่างๆ การหาจำนวนร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการศึกษา

ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาโดยการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจะถูกนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science:SPSS/PC)

ในส่วนคำถามที่ใช้ลักษณะคำถามแบบ Likert Scale¹ จะมีการให้คะแนนและแปลความหมายของระดับต่างๆ ที่กำหนดดังนี้

1. ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคน้ำมันไบโอดีเซล จัดแบ่งระดับของความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด ไม่มีผลเลย และมีเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

ระดับความสำคัญของปัจจัย	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
น้อย	3
น้อยที่สุด	2
ไม่มีผลเลย	1

นำผลคะแนนที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยเลขคณิต จะยึดหลักเกณฑ์ในการจัดอันดับปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคน้ำมันไบโอดีเซล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	จัดอยู่ในอันดับปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภค
4.50-5.00	มีความสำคัญมากที่สุด
3.50-4.49	มีความสำคัญมาก
2.50-3.49	มีความสำคัญน้อย
1.50-2.49	มีความสำคัญน้อยที่สุด
1.00-1.49	ไม่มีความสำคัญเลย

ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยเลขคณิตที่ได้ จะยึดหลักเกณฑ์ในการประเมิน คือ ถ้าปัจจัยใดได้ค่าเฉลี่ย 3.5-5.0 ก็หมายความว่า ปัจจัยนั้นมีผลต่อการบริโภคน้ำมันไบโอดีเซลสูง และถ้าปัจจัยใดมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่า 3.50 ก็หมายความว่า ปัจจัยนั้นมีผลต่อการบริโภคน้ำมันไบโอดีเซลน้อย

¹นราศรี ไววนิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี, *ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ*. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 123-125.

2. ระดับความพอใจภายหลังการซื้อ โดยจัดแบ่งระดับของความพอใจภายหลังการซื้อออกเป็น 5 ระดับ คือ พอใจมากที่สุด พอใจมาก พอใจน้อย พอใจน้อยที่สุด ไม่พอใจเลย และมีเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

ระดับความพอใจ	คะแนน
พอใจมากที่สุด	5
พอใจมาก	4
พอใจน้อย	3
พอใจน้อยที่สุด	2
ไม่พอใจเลย	1

นำผลคะแนนที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยเลขคณิต จะยึดหลักเกณฑ์ในการจัดระดับของความพอใจภายหลังการซื้อ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับของความพอใจภายหลังการซื้อ
4.50-5.00	มีระดับของความพอใจมากที่สุด
3.50-4.49	มีระดับของความพอใจมาก
2.50-3.49	มีระดับของความพอใจน้อย
1.50-2.49	มีระดับของความพอใจน้อยที่สุด
1.00-1.49	ไม่พอใจเลย

ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยเลขคณิตที่ได้ จะยึดหลักเกณฑ์ในการประเมินเช่นเดียวกันกับเกณฑ์ในการประเมินปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคน้ำมันไบโอดีเซล

3. ระดับของปัญหาที่ผู้บริโภคพบจากการใช้น้ำมันไบโอดีเซล โดยจัดแบ่งระดับออกเป็น 5 ระดับ คือ มีมากที่สุด มีค่อนข้างมาก มีเล็กน้อย มีน้อยที่สุด และ ไม่มีปัญหาเลย และมีเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

ระดับของปัญหาที่พบ	คะแนน
ปัญหามากที่สุด	5
ปัญหาค่อนข้างมาก	4
ปัญหาน้อย	3
ปัญหาน้อยที่สุด	2
ไม่มีปัญหาเลย	1

นำผลคะแนนที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยเลขคณิต จะยึดหลักเกณฑ์ในการจัดระดับของปัญหาที่ผู้บริโภคพบจากการใช้น้ำมันไบโอดีเซล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับของปัญหาที่พบจากการใช้น้ำมันไบโอดีเซล
4.50-5.00	พบปัญหามากที่สุด
3.50-4.49	พบปัญหามาก
2.50-3.49	พบปัญหาน้อย
1.50-2.49	พบปัญหาน้อยที่สุด
1.00-1.50	ไม่พบปัญหาเลย

ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยเลขคณิตที่ได้ จะยึดหลักเกณฑ์ในการประเมินเช่นเดียวกันกับเกณฑ์ในการประเมินปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคน้ำมันไบโอดีเซล

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสำรวจ (Survey Research) โดยได้ทดสอบแบบสอบถาม (Pretest Questionnaire) ในวันที่ 9 เดือนตุลาคม 2544 และได้ทำการแก้ไขข้อบกพร่อง จากนั้นได้นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาปฏิบัติงานในสนามจริง โดยผู้ทำการวิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามให้ผู้บริโภคน้ำมันไบโอดีเซลในเขตจังหวัดเชียงใหม่ตอบแบบสอบถาม ส่วนการเก็บแบบสอบถามกระทำขึ้นในวันที่ 15 เดือนพฤศจิกายน 2544 ถึงวันที่ 31 เดือนมกราคม 2545

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้บริโภคในเขตจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อน้ำมันไบโอดีเซล ใช้เวลาทั้งหมดในการศึกษาเป็นเวลาทั้งสิ้น 14 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่การเสนอโครงร่างเดือนมิถุนายน 2544 และสิ้นสุดการนำเสนอการรายงานผลการวิจัยเดือนสิงหาคม 2545

การรายงานผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้บริโภคในเขตจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อน้ำมันไบโอดีเซล ผู้ศึกษาได้แบ่งการวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลเป็น 6 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องน้ำมันไบโอดีเซล
- ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคน้ำมันไบโอดีเซล
- ส่วนที่ 4 ความพอใจภายหลังการซื้อ
- ส่วนที่ 5 พฤติกรรมในการใช้น้ำมันไบโอดีเซล
- ส่วนที่ 6 ปัญหาที่พบจากการใช้น้ำมันไบโอดีเซล